

SIİRT GAZETESİ'NDEKİ ÇOCUK VE OYUN TEMALİ HABER METİNLERİNİN SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ (1990-2021)

 Figen KANBİR^a

 Melike SOMUNCU^b

Özet

Söylem, toplumun veya bireyin bir olay, durum ve olgu karşısındaki bakış açısının ortaya çıkmasına doğrudan yardımcı olan kimi yerde benlik kimi yerde toplumsal bir dilin adıdır. İletilmesi istenen mesajın sözcükler yardımıyla anlatıcı tarafından gizlenmesi dolayısıyla örtük olan anlatımın ortaya çıkarılmasına yardımcı olan söylem, bir metot içerisinde ele alındığında daha iyi anlaşılabilir. Bu çalışmada 1990-2021 yıllarını kapsayan süreçte (1991, 2003, 2004 ve 1 Ocak-30 Haziran 2005 tarihleri hariç) Siirt Gazetesi'ne yansıyan çocuk ve oyun temalı gazete haberi başlıkları Van Dijk'in haber metinleri için oluşturduğu Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemi ile incelenmiştir. Eleştirel söylem çözümlemesi metodu ile bir izlek takip edilerek gazete metinlerinin derin yapısının kolay okunması sağlanmaktadır. Ele alınan haber metinlerinin makro ve mikro yapısı tespit edilerek sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel faaliyetler, önemli günler (23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Çocuk Günü, Dünya Kız Çocukları Günü), ölüm/kaza/yaralanma, sosyal ve ekonomik yardım, sporda başarı, oyun, internet ve telefon bağımlılığı, suç, çocuk gelinler gibi alanlarda tespitler ve değerlendirmeler yapılmıştır. Gazetede çocuk oyunlarının çocuğu sosyalleştiren önemli bir araç olduğu; akran grubu ve aileyle bir arada yapılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Geleneksel oyunların çocuklar üzerindeki olumlu etkilerine değinilirken internet, televizyon ve bilgisayarın ise zararlı etkilerine dikkat çekilmiştir. Böylece iletilerin okuyucu kitlesi üzerindeki etkisi örtüsüz, belirgin, dikkat çekici anlamlardan yola çıkarak örtük iletiler nesnel verilerle sunulmuş ve tespitlerle çocuk temalı dil-kültür tarihine katkıda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Siirt Gazetesi, Çocuk, Oyun, Söylem, Söylem Çözümlemesi.

DISCOURSE ANALYSIS OF CHILD AND GAME THEMED NEWS TEXTS IN NEWSPAPERS OF SIİRT (1990-2021)

Abstract

Discourse is the name of a social language in some places, ego in some places, which directly helps the emergence of the perspective of the society or the individual against an event, situation and phenomenon. The discourse, which helps to reveal the implicit expression because the message to be conveyed is what hidden to by the narrator with the help of words, can be better understood when it is handled within a method. In this study, child and game-themed newspaper news headlines reflected in Siirt Newspaper during the period covering the years 1990-2021 (except 1991, 2003, 2004 and 1 January-30 June 2005) were analyzed with the

^a Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji, f.kanbir@siirt.edu.tr

^b Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, melike.somuncu@siirt.edu.tr

Makale Geliş Tarihi: 15.05.2023, Makale Kabul Tarihi: 09.06.2023

Critical Discourse Analysis method created by Van Dijk for news texts. By following a path with the method of critical discourse analysis, the deep structure of newspaper texts is easy to read. By determining the macro and micro structure of the news texts, health, education, social and cultural activities, important days (23 April National Sovereignty and Children's Day, World Children's Day, World Girls' Day), death/accident/injury, social and economic aid Determinations and evaluations were made in areas such as success in sports, games, internet and telephone addiction, crime, child brides. It is stated in the newspaper that children's games are an important tool that socializes the child; It was underlined that it should be done together by with the peer group happen that of family. While the positive effects of traditional games on children were mentioned, the harmful effects of the internet, television and computer were pointed out. Thus, the effects of the messages on the readership were presented with objective data, starting from the implicit, obvious and remarkable meanings, and the child-themed language-culture history was contributed with the determinations.

Keywords: Newspapers of Siirt, Child, Play, Discourse, Discourse Analysis.

Giriş

Latince *discourse* sözcüğü ile ifade edilen söylem, bir veya birden çok cümleden oluşan başı, sonu belli bir kompozisyona sahip uzun dil birlikleridir. Dilbilimde yer alan tüm değişmelere bakıldığında değişim, gelişim ve tartışma üçleminde her zaman Saussure öncülüğü bulunmaktadır. Yapısalcılıkla beraber dil, bütün bilimlerin hem üreticisi hem de inceleme aracı olarak tüm alanlara yayılmıştır. Dil aracılığıyla ortaya çıkan söylemde bir kanal ve bu kanal ile iletilmesi planlanan kodlama işaretleyicileri yer almaktadır. Söylem tam olarak dilbilim sahasında retorik ile başlamıştır. Bu terimi felsefe alanında ilk kullanan Thomas Aquinas'tır. Söylem retorikle bağlantılı olarak saf sezgiye dayalı bir zihinsel çıkarım işlemi olarak belirlemektedir. Söylem aynı zamanda toplumsaldır. Çünkü Saussure'e göre dilbilimin konusunu şahsi özellikleri olan sözden ayrılan ve toplumsallık ile tanımlanan dil oluşturmaktadır (Vardar vd., 1983, s. 13). Söylem çözümlemesi dilin işlevini iletişim açısından sosyal bağlamda irdelemektedir. Dil kullanımlarının tümünü hem kültürel hem de toplumsal bağlamda ele alma biçimidir (Kocaman, 2009, s. 10). Söylemi bir inceleme metodu olarak gören ilk yaklaşım yapısalcılık olduğu için söylem ikili karşıtlığa, kategorileşmeye dayanır ve tam olarak bir yapı sökümlüdür (Sözen, 1999, s. 44). Yazınsal olan veya olmayan her türlü yazılı veya sözlü malzeme söylem çözümlemesi kapsamında ele alınabilir. Çünkü yazınsal ürünün belirlenmesinde söyleme bir gidişat söz konusu olup kendine özgü bir bakış açısıyla şekillenen bu ürün veya malzeme dilin çözümlenmesine yardımcı olmaktadır (İnce Özyıldırım, 2010, s. 20; Uçan, 2013, s. 36).

Sosyal bilimler alanına bakıldığında söylem çözümlemesi ilk olarak sosyoloji ile başlamıştır. 1960'larda etnometodolojik konuşma analizi ile devam eden söylem Goffman'ın benliğin sunumuyla ilgili metin, hikâye, mit incelemeleri söylem çözümlemesine katkı sağlamıştır. Öyle ki 1970'lere bakıldığında söylem çözümlemesi disiplinler arası bir kullanım sahasına girerek retorik ile anılırken 1980'lerde eleştirel söylem analizi ortaya çıkarak sosyal analizlere meta-analitik bir boyut kazandırmıştır (Sözen, 1999, s. 102). Eleştirel söylem çözümlemesinde ilk olarak toplumsal sorunlara ve olgulara yönelme söz konusudur. Bu ilke çerçevesinde cazip karşılanan ve kullanım sahası yaygınlık kazanan metotta güç ilişkilerinin söylemsel olması, söylemin hem toplumu hem kültürü kurması, söylemin

tarihsel olup metnin toplum arasında küçük ve büyük ölçeklerle bağıntı kurması (Günay, 2013, s. 81) söylem çözümlemesinin disiplinler arası çalışma sahası kurmasını perçinlemektedir.

Yukarıda genel bir özeti verilen eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi ile bu çalışmada 1990-2021 yıllarını kapsayan süreçte (1991, 2003, 2004 ve 1 Ocak-30 Haziran 2005 tarihleri hariç) Siirt Gazetesi'ne yansıyan çocuk ve oyun temalı gazete haberi başlıkları incelenmiştir. Çalışmanın ilk kısmı çocuk, çocukluk, oyun kavramlarının anlamlarına ve tarihsel süreç içerisinde değişimlerine ayrılmıştır. Ayrıca Siirt Gazetesi hakkında bilgi sunulmuştur. İkinci kısımda çalışmanın amacı, yöntem ve sınırlılıklar bahsine değinilmiştir. Son kısımda ise çalışmanın makro ve mikro düzeyde bulguları, verilerin analizi ve değerlendirilmesine yer verilmiştir.

A. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Çocukluk Paradigmasının Tarihsel Düzlemdeki Değişimi

Çocukluk, kültüre özgü koşulların etkisiyle oluşmuş bir inşa dönemidir; evrensel, tek ve değişmez değildir (Güçlü, 2016, s. 2; Aydoğmuş Ördem, 2020, s. 17). Çocukluğun hiçbir zaman sabit ve değişmez olmamasının nedeni çocukların yetişkinlerin dünyasından yavaş yavaş ayrılması ve çocukluğun kendine özgü özellikleri olan kavramsal ve toplumsal bir kategori olarak kurulmasıdır (Onur, 2005, s. 103). Çocukluk Batılı dinamiklerden beslenerek tanımlanmıştır. Batı'da Ortaçağ boyunca çocukluk insan yaşamının kendine özgü bir dönemi olarak görülmemektedir. Sözelimi çocukluk 12. yüzyıla kadar Ortaçağ sanatında tasvir edilmeye bile çalışılmayan, olmayan bir temadır (Ariès, 1962, s. 33).

Batı'da tarihsel süreç içerisinde tüm çocukları kapsayan tarihsel, sosyal ve kültürel bir söylem inşa edilmemiştir¹ (Demir Gürdal, 2013, s. 8). Bununla birlikte çocuk ve çocukluk fikrinin oluşumuyla alakalı genel bir değerlendirmede bulunulabilir. Neil Postman (1995) Batı'da çocukluğun inşa edilmesinde eğitim, okuryazarlık ve ayıp tahayyüllerinin belirleyici olduğundan söz etmektedir. Ona göre okuryazar olmayan bir dünyada yetişkin-çocuk arasındaki sınır net değildir; çünkü çocuğun yetişkin dünyasına ait bilmediği sır yoktur ve kültür, kendisinin nasıl anlaşılacağına dair bir eğitim almasını gerektirmez. Yetişkinlerle çocuklar dünyası arasında sınır koyan bir başka sır ise ayıp ya da utanmadır. Çocuklar Ortaçağ'da ayıp ya da utanma ile ilişkili çelişki, şiddet, trajedi gibi yönleri bilmemektedir (Postman, 1995). 16. yüzyılda Protestanlığın² gelişimiyle birlikte yeni bir çocukluk anlayışı doğmaya başlamıştır (Onur, 1994, s. 3-4; Onur, 2005, s. 99). Yaşa bağlı eğitim farklılaşması bu yüzyıldaki gelişimlerin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır (Onur, 1994, s. 5). Bütün bunlarla birlikte 16. yüzyıldaki gelişmeler çocukluğun tanımını zaman içerisinde değiştirmiştir. Bu değişimde ekonominin tarımdan sanayiye kayması, orta sınıfın gelişmesi, ailenin yapısının ve rolünün değişmesi, çocuk ölümlerinin azalması, boş zamanların

¹ Demir Gürdal (2013, s. 8) bu açıklamayı modern çocukluk kavramı belirli çocukluk kategorilerini (alt sınıf) dışında bırakan ve belirli çocuk kategorilerini (üst ve orta sınıf) içeren bir inşa olarak gelişmesinden yola çıkarak yapmıştır. Biz ise bu açıklamanın genişletilebileceği kanaatindeyiz.

² Neil Postman (1995) tarihsel serüveni içerisinde çocukluğu oluşturan iki entelektüel tarzdan söz etmektedir: Locke'cu ya da Protestan çocukluk anlayışı ve Rousseau'cu ya da romantik çocukluk anlayışı. Protestan görüşe göre çocuk okuryazarlık, eğitim, ayıp gibi faktörlerle uygar bir yetişkin olabilen biçimlenmemiş kişidir. Romantik görüşe göre ise çocuk başlı başına sorun olan bozuk-biçimli yetişkindir. Bu ikili ayrım çizgisi 16. yüzyıl öncesi ve sonrası çocukluğun kurgulanışındaki temelleri anımsatması açısından ilgi çekicidir.

artması, anne-baba-çocuk ilişkisinde duygusal bağın önem kazanması bulunmaktadır (Onur, 1994, s. 4). Tüm bu nedenlerin etkisiyle 18. yüzyılda³ Batı'da sevgiye değer bir saflık olarak görülmeye başlanan yeni bir çocuk imajı doğmuştur (Bumin, 2013, s. 44).

Batı'da 16. yüzyıldan beri başlayan bu değişim Türkiye'de ancak 19. yüzyılda filizlenmeye başlamıştır (Onur, 2005, s. 109). Modern dönemin başlangıcı olan 18. yüzyıldaki değişimler Tanzimat'tan beri Batılılaşmayı her alanda benimsemeye başlayan Osmanlı Devleti'nde belirleyici olmuştur. Osmanlı Devleti'nde geleneksel cemaat yapısının bağlayıcılığı ve koruyuculuğu çocuk için önemlidir. İlber Ortaylı'ya göre Osmanlı klasik toplumunda çocuk üzerinde ailenin, akrabaların ve mahalle içi cemaatin kontrolü bulunmaktadır. Bu durum aile için çocuğun yetiştirilmesinde ve korunmasında bir içtimai destek, dayanışma sağlamaktadır. Öyle ki doğan çocuğu herkes kutlamakta; edepsizlik eden çocuğu herkes kınamakta; cemaatin kurallarına uymayan çocuğun herkes kulağını çekmektedir (2018, s. 137). Türkiye Cumhuriyeti ise yeni devletin doğuş hâlindeki temellerini pek çok açıdan çocukla ilişkilendirmiştir. Çocuk bir devrin doğumunu imlerken eski devrin kapanışını simgelemektedir.

Türkiye'de çocukluk sosyolojisi çok katmanlı ve karmaşık bir konudur. Bunun nedeni şehir, köy, kasaba, belde ve mahalle sürekliliğinde farklı çocukluk deneyimleri bulunmasıdır (Aydoğmuş Ördem, 2020, s. 27). Başka bir anlatımla ülkemizde farklı bölge, kültür ve ekonomik yapı özellikleri bulunduğu için geleneksel, modern ve postmodern çocukluk anlayışlarının üçü de eşzamanlı olarak bulunmaktadır (Sormaz, 2010).

Türk toplumunda çocuğun aile içindeki rolü ve değeri sosyoekonomik gelişmelere paralel olarak değişme göstermektedir. Geleneksel-kırsal aile bağlamından kentsel eğitim görmüş aile bağlamına geçiş, aile ilişkileri bakımından son yarım yüzyıl içindeki en önemli sosyal tarihsel değişimdir. Bu çerçevede çocuğun aile içindeki işlevi ve konumu da değişmektedir (Kağıtçıbaşı, 1994, s. 36-37). Ailelerde sosyoekonomik gelişme ve eğitim seviyesinde artışla birlikte çocuğun ekonomik/faydacı değeri düşmekte psikolojik değeri ise yükselmektedir (Kağıtçıbaşı & Ataca, 2017, s. 95-96).

2. Oyun ve Çocuk Kavramları

Oyun olağan hayatın dışında yer aldığı hissedilen, özgür ve kurmaca bir eylem olarak sınırlandırılmış bir zaman ve mekânda gerçekleştirilen, belirli kurallara uygun olarak düzen içinde cereyan eden, alışılmış dünyaya yabancı olduklarını kılık değiştirerek vurgulayan grup ilişkileri doğurmaktadır (Huizinga, 2015, s. 31). Sait Gülsoy'a göre oyunun yapısı toplumların değişimine paralel farklılaşmaktadır. Gülsoy'a göre modern dönemde oyunun anlamı genişlemiş ve dünya oyun alanı olarak tasvir edilmeye başlanmıştır. Aynı zamanda modern dönemde oyun, boş zaman aktivitesi ve çoğunlukla çocuğun işi olmuştur. Günümüzde ise oyunlar dijital dönüşüm geçirmiştir ve oyunlar birer kültür endüstrisi ürünü olarak ideoloji yüklü tüketim ürünlerine dönüşmüştür (Gülsoy, 2019, s. 317).

³ Çocukluk konusundaki çalışmaların Batı merkezli olduğu, 18. yüzyıldan önce çocukluğun kendine has ihtiyaçlarla anılan yaşamın bir safhası olmadığı ve onlara yönelik sevginin bu yüzyılda ortaya çıktığı fikrine karşı tezler bulunmaktadır. Bu karşı tezlerin gelişmesinde farklı toplum ve kültürlerin çocukluğa yönelik bakışının araştırılmadığı veya kayıt altına alınmadığı ve bazı toplum kesimlerinin çocuklara sevgi gösterdiğine dair kanıtlar bulunduğu fikri yer almaktadır (Stearns, 2021).

Günümüzde modern tanımından farklı olarak oyun çoğunlukla çocukların faaliyeti olmaktan çıkmıştır; her yaş kategorisinde özellikle yetişkinler arasında oyun oynamaya istekli kesimler yer almaktadır (Gülsoy, 2017). Geleneksel oyunlar çocukluk ile ilişkilendirilirken dijital oyunlar gündelik yaşamın stresinden ve sorumluluklarından kurtulma alanı özelliği ile tanımlanmaktadır. Bu bakımdan dijital oyunlar ile geleneksel oyunlar aynı anlam zemininin üstüne kurgulanmış farklı paradigmalardır (Gülsoy, 2017: 138). Çalışma bu farkı gözetmekle birlikte çocukların oyuna yönelik istekliliği bahsini Siirt ili özelinde değerlendirmeye almıştır.

Tarih boyunca bütün toplumlar çocuk için oyun araçları geliştirmiştir. Geçmiş tarihsel kazılardan ve belgelerden öğrenildiği kadarıyla bütün çocuklar oyun oynamıştır (Onur, 2016, s. 58). Tarihe yansıyan kayıt ve bulgulardan oyun oynamanın tüm çocuklar ve hatta yetişkinler için bile temel bir ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte oyunun oynanması zaman içerisinde farklılık göstermektedir. Tarih boyunca oyun toplumsal, ortak ve halka açık bir etkinlikken günümüzde özel, kişisel, yalnız oyun egemendir. Başka bir anlatımla çocuklar artık başkalarıyla birlikte değil tek başlarına oynamakta; insanların yerini nesnelere almaktadır (Onur, 2016, s. 135, 186). Bir başka etken ise dijital kültürün her yaş kategorisi için olduğu gibi çocuklar için de zaman geçirmek için bir uğraş olmasıdır. Kitle iletişim araçları, bilgisayar ve internetin sokağın risklerinden koruyan bir bariyer olarak görülmesi ev içerisinde zamanın değerlendirilmesi konusunda dijital kültürün olanaklarından faydalanmak üzere ebeveynleri istekli hâle getirmiştir. Ancak bu durum gazeteye yansıyan haberlerde görülebileceği gibi yeni tip bağımlılıkların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bunlar içerisinde internet ve bilgisayar bağımlılığı çağımızın sorunlarını anlamak açısından önemli bir gösterendir.

Dünyada oyunun tanımlanmasında ihtiyaç kadar çocuğun mutluluğunun amaçlanması da önemli bir yere sahiptir. Peter N. Stearns'e göre Batı toplumlarında 18. ve 19. yüzyıllarda mutluluk düşüncesi çocuklukla eş görülmeye başlanmıştır. Ona göre bu kavramın bu yüzyıllardan önce bulunmayışı yetişkinlerin çocukları mutsuz yapmaya çalıştığı anlamına gelmemektedir. Günümüz küresel modernlik koşullarında ise çocuk mutluluğu yerel değişkenleri çığnememekte ve küreselleşme deneyimi içindeki yerel/küresel gerilimin özel bir versiyonunu yansıtmaktadır (Stearns, 2021, s. 280, 287). Bu bakımdan oyunun tarihsel gelişimi eskiye dayanmakla birlikte çocuğu mutlu etmek düşüncesi ile birlikte değerlendirilmesi nispeten yakın tarihli bir gelişmedir. Ancak her yerde aynı oyun pratikleri ve mutluluk tanımları geçerli değildir. Bu durum Stearns'ın ifade ettiği gibi yerel ve küresel etkileri üzerinde taşımaktadır.

Günümüzde oyunun içeriği var-sül-yoksul olma, mekân (kent/kır), zaman, yetişkinlerin oyun hakkındaki düşünceleri gibi etkenler tarafından belirlenmiştir (Onur, 2016, s. 58). Kırsal ve kentte oyun ve oyuncakların tanımı farklılaşmaktadır. Kırsal özellikler taşıyan kentlerde çocuklar ve onların oyunları da kırsal özellikleri üzerinde taşımaktadır. Sözelimi kırsal ve kentte ebeveynlerin çocukların oyunlarına katılımının değerlendirildiği bir çalışmada, çocukların oyun arkadaşlarının ve oyunlarının niteliğinin gösterdiği farklılıkların kültürlerin yapısından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Ebeveynlerin çocuk oyunlarını sahiplenmelerinde eğitim, ekonomik durum, toplum yapısı ve yerleşim biçimine göre değişen bir özellik gösterdiği ortaya çıkmıştır (Göncü, 2001, s. 46). Benzer şekilde ebeveyn ve yetişkinlerin çocuğu mutlu edecek oyun araçları geliştirmesi de farklılık arz etmektedir.

B. SİİRT GAZETESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Siirt Gazetesi, Siirt'te kurulan ilk matbaada 7 Ağustos 1937 tarihinde basın hayatına başlamıştır. Gazetenin kurucusu M. Emin Kılıçcıoğlu'dur (Aritürk, 08 Ağustos 2014, s. 7). Gazete 1990 yılında resmen el değiştirmiş olmakla birlikte bu değişim akrabalar arasında (dayı-yeğen) gerçekleşmiştir. Aynı zamanda köşe yazarlarının çoğunu aynı soyadını taşıyan aile üyeleri oluşturmaktadır. Bu bakımdan gazetenin Siirt'in tanınmış ve modern ailelerinden birinin çıkardığı, akraba gazetesi olduğu söylenebilir. Gazete, Türkiye'de Başbakanlık tarafından verilen Cumhuriyet ödülüyle ödüllendirilmiş on gazeteden biridir (Aritürk, 08 Ağustos 2016, s. 8). Gazete yetişkinlerin dünyasına yetişkin bakış açısıyla hitap etmekle birlikte sosyal yaşamın tüm alanlarına dokunan haberlere yer vermektedir. Özellikle farklı yaş kategorilerine aile, eğitim, sağlık, din gibi alanlarda haberlere yer vermesi kapsamının genişliğini anlatmaktadır. Gazete yöneticileri 1990 öncesi arşiv belgelerinin korunamadığını belirtmişlerdir. Gazete 1990 yılından 2021 yılına kadar düzenli olarak arşivlenmiştir. Çalışmada 1990-2021 yılları arasında kapsayan 28 yıl 6 aylık arşiv kaydı incelenmiştir. Gazete 1990-2005 yılları arasında arkalı önlü tek sayfa, 2005-2014 tarihleri arasında önceki yıllara göre sayfa boyutu küçültülmüş olarak arkalı önlü 6 sayfa olarak bastırılmıştır. 2014 yılından günümüze ise gazetenin sayfa boyutu tekrar büyütülmüştür ve gazete arkalı önlü 8 sayfa olarak yayın hayatına devam etmektedir. 1990 yılında yalnızca Siirt adını taşıyan gazete 2014 tarihinden sonra Siirt Gazetesi ismiyle basım hayatına devam etmiştir. Gazete dijital kültürün etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiği bir çağda matbu olarak yayın yapan bir gazete olması açısından önem taşımaktadır. Gazetenin günlük basım adedi değişmektedir. Gazetede zaman içerisinde, sayfa sayısının artmasına paralel olarak, çocuk konulu haber başlıkları ve içerikleri de artmıştır.

C. ÇALIŞMANIN AMACI

Siirt kentinin etnik köken, göç, göçebelik, varıl-yoksul gibi özelliklerden ötürü farklı çocukluk anlayışları bulunmaktadır. Bu düşünceden yola çıkarak Siirt Gazetesi'nde yer alan çocuk ve çocuk oyunlarının kültüre etkilerini incelemek adına çalışmada çocuk ve oyun konulu haber metinlerinin iletilerini çözümlemek amaçlanmıştır.

D. ÇALIŞMADA KULLANILAN YÖNTEM VE ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

Çalışmada Van Dijk'in medya ve haber metinleri için geliştirmiş olduğu eleştirel söylem çözümleme yöntemi Siirt Gazetesi'nde yer alan çocuk konulu haber metinlerine uygulanmıştır. Van Dijk'in bu yönteminde yer alan makro yapı ve mikro yapı düzlemi esas alınmıştır. Makro yapıda malzemenin temalarına göre tematik yapı ve durum dizilimine göre de şematik yapı incelenmiştir. Şematik yapının durum dizilimi tespit edildikten sonra, Van Dijk'in yorum kategorisinde ele aldığı birleşenler metinde üç ayrı başlıkta detaylandırılmıştır. Birleşen yorum kategorisi ile bütünleşirken mikro yapıda ise metnin gramatikal dizilimi ile retorik kurgusu sunulmuştur. Çalışmanın sınırlılığı çerçevesinde 1990-2021 yıllarını kapsayan süreç ele alınırken 1991, 2003, 2004 ve 1 Ocak-30 Haziran 2005 tarihlerinin arşiv kayıtlarının bulunmamasından ötürü bu tarihlerdeki haber metinleri çalışmaya dâhil edilememiştir ve siyaset ve siyasilere çocuklar hakkındaki görüşleri de dışarıda bırakılmıştır.

E. VERİLERİN ANALİZİ

1. Makro Yapı

Metni bütüncül ele alan, öze inen hatta özü tasvir eden aynı zamanda metnin tutarlılığı ile bağlantılı olarak önem sırasına göre metindeki fikirleri özetleyip kısa bellekten uzun belleğe kaydeden makro yapıda ilk öne çıkan toplumsal analizdir (Van Dijk, 1988a, s. 92). Makro yapıda hem tematik hem de şematik analiz söz konusudur.

1.1. Tematik Analiz

Tematik analizde bir metnin konu analizini içeren, konuların hiyerarşik düzlemde ilişkileri derinlemesine inceleme söz konusudur. Genel amaç, her söylemin temalarını belirlemek, söylemin koşul düzlemini okuyucuya sunmaktır. Tematik analizde metinde anlatılan olayların meydana geldiği yer, zaman, tarihsel arka plan, olayların oluşum koşulları ele alınır. Olaylar bağlam ile geçmiş bilgilerin harmanlanması ile çözümlenir. Zihinde yer alan makro yapı tematik şemaya yerleştiren okuyucu makro yapının parametrelerini izleyerek metnin ana temasını bulmaktadır (Van Dijk, 2015, s. 42-45).

Tablo 1: Çocukla İlgili Haberlerin Konularına Göre Dağılımı

	1990-2000	2001-2010	2011-2021
Nüfus istatistikleri ⁴			10
Fiziksel ve psikolojik sağlık	30	63	242
Eğitim ⁵	20	35	115
Dini eğitim ⁶		4	18
Göçmen çocuklar ve/veya eğitim			18
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Çocuk Günü, Dünya Kız Çocukları Günü	28	23	93
Çocuk hakları	1	2	10
Spor ve sporda başarı	1		15
Oyun ⁷ /Oyuncak/Oyun parkı/Çocuk parkı	10	14	59
Toplantı ve yürüyüş düzenleme			1
Sosyal ve ekonomik yardım ⁸	14	21	83
Çocuk yurdu/Çocuk yuvası	4	11	9
Engellilik	1		16
Sosyal ve kültürel faaliyetler	6	28	110

⁴ Bu kapsamda yalnızca çocuk istatistiklerini değerlendirmeye alan gazete başlıkları incelenmiştir.

⁵ Bu kapsamda yer alan haberler okulun yanı sıra aile içi eğitim konusunu da kapsamaktadır.

⁶ Bu kapsamdaki haberler çocuğun oruç tutmaya ya da camiye gitmeye nasıl başlayacağı yönündeki haberleri kapsamaktadır. Genel olarak Ramazan ayında, Ramazan ve Kurban Bayramlarında yoğunlaşmaktadır.

⁷ Çalışmada tiyatro oyunları dışarıda bırakılmıştır.

⁸ Bu konudaki haberler genellikle çocuklara yardım kapsamındadır. Ancak çocukların ihtiyaç sahibi çocuklara ulaşabilmek için yaptıkları faaliyetler de bulunmaktadır. Bu duruma bazı örnekler için ilgili gazetede bkz: Kendi Küçük Yüreği Büyük Çocuk, 02 Temmuz 2019, s. 1; 5 Yaşındaki çocuk kumbarasında biriktirdiği parayı roza bebeğe bağışladı, 24 Ekim 2020, s. 1; Siirt'te çocuklar harçlıklarını biriktirip ihtiyaç sahibi bir çocuğa bağışladı, 18 Mayıs 2021, s. 7.

Özel yetenekli/üstün zekâlı çocuklar		1	4
Çocuklara yönelik araştırma (anket)		1	
Ölüm/Kaza/Yaralanma	16	6	87
Çocuk işçi		17	29
Çocuk suçluluğu		11	12
Kayıp çocuklar/Kaçırılan çocuklar	1	5	6
Kimsesiz/Terk edilmiş çocuklar		3	3
Savaş		2	1
Terör ⁹	1	1	28
Şehit çocukları		2	
Çocuk yaşta evlilikler			9
Çocuk gelinler			16
Çocuk istismarı ¹⁰		4	37
Sokak çocukları	2	2	7
Yoksulluk		4	5
Dilencilik			1
Televizyon bağımlılığı	1	3	
İnternet ve bilgisayar kullanımı/bağımlılığı/dijital oyunlar		3	11
Uyuşturucu bağımlılığı			2
Kumar alışkanlığı	1		
Tinerici çocuklar		1	
Çocuğa yönelik risklerden koruma projeleri		11	8

Tablo 1'de yer alan tematik başlıklar incelendiğinde şöyle bir şablon ortaya çıkmaktadır:

- Çocukla ilgili 1990-2021 yılları arasında toplam 1480 haber başlığı gazeteye yansımıştır. Kimi haber başlıklarında yukarıda yer alan konulardan ikisi ya da üçü bulunmaktadır. Ancak çalışmada haber içeriğinin yoğunluğu dikkate alınarak başlıklar tek bir kategori etrafında değerlendirilmiştir.
- Nüfus konusunda son 10 yılda önceki yıllara göre gösterilen hassasiyet, çocuk nüfusun toplam nüfus içerisinde sayısının artmasının etkisini taşımaktadır. Çocukla ilgili 1990-2000 yılları arasında 137, 2001-2010 yılları arasında 278, 2011-2021 yılları arasında ise 1065 haber başlığı yapılmıştır.
- Gazetede çocukla ilgili haberlerin dağılımına bakıldığında en çok sağlık (335), eğitim (170), mili bayram ve uluslararası günler (144), sosyal ve kültürel faaliyetler (144), ölüm/kaza/yaralanma (109) konularında haberler yer almaktadır. Bununla birlikte spor, sporda başarı, engellilik gibi alanlarda da haberler bulunmaktadır. Çalışma kapsam göz önünde bulundurularak siyaset ve siyasilerin çocuklar hakkındaki görüşlerini dışarıda bırakmıştır.

⁹ Bu kapsamda terörün yanı sıra terör mağduru çocuklara kanaat önderlerinin sosyal, kültürel ve ekonomik yardımları değerlendirilmiştir.

¹⁰ Bu kategoride yer alan haberler içerisine cinsel, fiziksel, ruhsal vb. şiddet haberleri dâhil edilmiştir.

- Çocuk haberlerinin çeşitlendiği görülmektedir. Bu durumun bir nedeni gazetenin sayfa sayısının yıllar içerisinde artmış olmasıdır. Bir diğer nedeni ise modernleşmeye bağlı olarak çocuklara gazete haberlerinde diğer yaş gruplarına göre daha fazla yer ayrılmasıdır.
- Çocukluğun masumiyeti, korunması, eğitilmesi konularının yanı sıra çocuk olmaktan kaynaklı tehditlerin çeşitleri ve bu tehditlerden çocukları korumaya yönelik öneriler sunulmuştur. Gazete içerisinde en çok sağlık haberlerine yer verilmiştir. Sadece haber sayısı değil haberin içeriğine ayrılan boyut olarak da bir sayfanın tamamını dolduracak şekilde sağlık haberlerine yer verildiği görülmüştür.
- Sağlık haberlerinden sonra eğitime ağırlık verilmesi modern çocukluk anlayışının merkezinde yer alan okulla ilişkilendirilen çocuk bakış açısına uyumlu görünmektedir.
- Batı'da okuryazarlığın sürekli ve yüksek değer gördüğü yerlerde okullar oluşmuş, okulların olduğu yerlerde de çocukluk anlayışı hızla gelişmiştir (Postman, 1995; Heywood, 2003). Bu duruma benzer şekilde Siirt'te de ülkemizde olduğu gibi çocukların eğitimine verilen önem fazladır. Bu durum modern çocukluk anlayışına benzer bir gelişme kaydetmiştir.
- Modern dönemde çocuğun temel görevi görülen eğitimin aksamasının nedenlerinden biri çocuğun erken iş hayatına atılmasıdır. Batı'da tarihsel süreçte çocuklar ev dışında tam zamanlı işlerden ufak tefek konularda ebeveynlerine yardıma kadar çeşitli işlerde çalışan, aile ekonomisinin en esnek kişileri olarak tanıtılmıştır (Heywood, 2003, s. 149). Bu duruma benzer şekilde gazetede işin çocuklar tarafından yapılması bir taraftan hoş görülmezken diğer taraftan özellikle okulların tatil edildiği dönemlerde "aile bütçesine katkı, kendi ihtiyaçlarını giderme" gibi konularla olumlanmıştır. Bu durum 2001-2010 yılları arasında 17, 2011-2021 yılları arasında ise 29 haber başlığına konu olmuştur.
- Haber başlıklarına yansıyan bir diğer husus ise televizyonla ilişkilendirilebilecek haberlerden internet ve bilgisayar kullanımına geçilmesidir. Yalnızca 4 başlığın televizyona, 14'ünün ise internet ve bilgisayar kullanımına ayrıldığı görülmektedir. Bu konudaki haber içerikleri, kentin çağın değerlerine ayak uydurduğunu ancak dünyada ve ülkemizde olduğu gibi yanlış kullanımların önüne geçmek için yetişkinlere (aileler, öğretmenler, psikiyatristler) sorumluluk almaları gerektiği uyarılarını barındırmaktadır. Nitekim televizyon örneğinde olduğu gibi yetişkin ve çocuğun zaman sınırı olmaksızın içeriği tüketmede eşit derecede yeterliliğe sahip olduğu bir evren yaratılmaktadır. Bu durum yetişkin ile çocuk arasındaki sınırı bulanıklaştırmakta; çocukluğun ortadan kalkması olarak değerlendirilmektedir (Postman, 1995).

1.2. Şematik Analiz

Söylemdeki tüm iletilerin doğru aktarımı için yalnız tematik analiz yeterli değildir. Örtük iletilerin daha açık ve anlaşılır hâle gelmesinde şematik yapıya önemli rol yüklenmektedir. Çünkü şematik analiz ana olay (main event), arka plan (background), tarihçe (history), bağlam (context), sonuçlar (consequences), tepkiler (reactions), değerlendirmeler (evaluations), beklentiler (expectations) hakkında bilgi vermektedir (Van Dijk, 1988a, s. 73). Haber metinlerinin rakamsal şematik düzlemi şöyle bir tabloda gösterilebilir:

Tablo 2: 1990-2000 Yılları Arası Temalarına Göre Gazete Haberi Başlıklarının Şematik Düzlemi

	1990	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Fiziksel ve psikolojik sağlık		1	1	6	7	1	1		11	2
Eğitim	1		2	2	3	2	2	2	3	3
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Çocuk Günü	7	2	3	2	2	3	2	3	3	1
Çocuk hakları										1
Spor ve sporda başarı		1								
Oyun/çocuk parkı/oyun parkı	1	3	1				2	1	1	1
Sosyal ve ekonomik yardım	4	2	1		1		3	1	1	1
Çocuk yurdu/Çocuk yuvası		2	2							
Engellilik			1							
Sosyal ve kültürel faaliyetler		1	3					1	1	
Ölüm/Kaza/Yaralanma		1	3	2	2	3	1	1	2	1
Kayıp çocuklar										1
Terör						1				
Sokak çocukları							2			
Televizyon bağımlılığı				1						
Kumar alışkanlığı		1								

İncelenen haber metinlerinde ana olay şehirleşmeye paralel olarak çocuklara ayrılan haberlerin sıklığı artmaya başladığı görülmektedir. Kırsal alanda erken yetişkinlik olarak adlandırabilecek olan çocuğun çalışma hayatına girmesi söz konusudur. Kentleşmeyle beraber çocuğun temel görevi okul ve eğitim olmuştur. Ancak bu, tatil zamanlarında denetim dışı zamanı doğurmuştur. Nitekim okulların tatile girmesiyle çocukların sokağın tehlikelerine açık olması gazetede haberlerde sıklıkla yer bulmuştur. Metinlerde yer alan arka planda sokağın en önemli riski olan ölüm/kaza/yaralanmanın yanı sıra kayıp çocuklar, terör, sokak çocukları gibi haberlere de rastlanmıştır. Bu haberlerin yanı sıra küçük çocukların çevrelerinin etkisiyle kahvehanede vakit geçirmeleriyle kumar alışkanlığı edinmeleri ve kentte kitle iletişim araçlarından televizyonun yaygınlık kazanmasıyla birlikte televizyon izleme sürelerindeki artış da risk kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Bu iki haber, biri dışarıdan (kumar) diğeri evde geçirilen zamanın sıklığından (televizyon) kaynaklanan risklere dikkat çekmesi açısından ilgi çekicidir. Bu tür sorunların üstesinden gelinmede beklenti ve tepki olarak da değerlendirilebilecek olan çocuğun temel ihtiyacı olarak görülen oyuna belirgin bir öncelik tanındığı görülmektedir. Kırsal alanda sokakta oynamak önemli bir ihtiyaç olarak değerlendirilmişken bunun yerine kentte çocuk için oyun parkları önemli bir alternatif olmuştur. Gazetede yer alan haber başlıklarında oyun/oyun parkı/çocuk parkı şehirde çocuğun temel ihtiyacı olarak dile getirilmiştir. Sonuç bazlı diğer bir değerlendirme ise haberlerde görülen bir başka sıklık ise sağlık haberlerinde görülen artıştır. Bu haberlerin çocuk felcine yönelik hassasiyetteki artışla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca haber başlıklarında ve içeriklerinde milli bayramlara yönelik ilgi istisnasız her yıl belirgin bir şekilde ön plana çıkmıştır.

1.2.1. Şematik Analizin Durum Kategorisi

Yerel ve küresel tutarlılık açısından değerlendirilen durum analizi söylemin ortaya çıktığı ana zemini okuyucu kitlesi ile olan iletişim çerçevesinde konuya dair bilgiler ile okuyucuya sosyal rolleri durum kategorisinde sunmaktadır (Feyzioğlu, 2012, s. 71). Durum analizinde olayların düz, paralel ve zincirli anlatı türlerinden hangisine göre ele alındığı tespit edilmektedir. Amaç söylem ile okuyucu arasında bir köprü vazifesi görmektir. Siirt Gazetesi'nde yer alan çocuk haberlerinin hepsinde düz anlatı türü tercih edilmiştir. Özellikle 2001-2010 yıllarındaki haber başlıklarında önceki 10 yıla kıyasla çocukla ilgili haber içerikleri ve çeşitliliğinin arttığı ve bu durumun düz bir anlatı zincirinde sunulduğu görülmüştür. Bu yılları içeren haber başlıklarında çocukların fiziksel ve psikolojik sağlığı hususu ağırlık taşımıştır. Yıllara göre değişmekle birlikte bu konudaki ağırlık 2006 ve 2017 yıllarında belirginleşmiştir. 2007 yılı dışarıda bırakılırsa eğitim incelen diğer yıllarda ikinci önemli konu olmuştur. Eğitim konusundaki haberlerin içeriğine bakıldığında ailelerin çocuklarını okula göndermek konusunda istekli olmaması hâlinde devlet eliyle ailelerin desteklediği ifade edilmiştir. Bu durum çocukların ülkenin geleceği olarak kabul edildiğini ve gerekli hassasiyetin aile için olduğu kadar devlet için de önemli olduğunu göstermektedir. Bir başka husus çocuk için oyun parklarının temel ihtiyaç olarak değerlendirilmesidir. Milli bayramlar konusunda gerekli hassasiyet incelediğimiz yılların hepsinde gösterilmiş olmasına rağmen, ilk altı ayına ait arşiv kaydının bulunmaması nedeniyle, bu konuda 2005 yılında haber başlıklarına ve içeriğine rastlanmamıştır. Göçmen çocuklar ve eğitim, çocuk işçiliği, çocuk suçluluğu, kimsesiz/terk edilmiş çocuklar, yoksulluk, çocuk istismarı gibi konularda yaşamsal sorunların oluşması devlet ve sivil toplum kuruluşlarının koruyucu projeler geliştirmesine ön ayak olmuştur. Çocuğa ayrılan haber sayısı 2010'lu yıllar sonrasında artmıştır. Bunun bir nedeni gazetenin sayfa sayısının artması iken bir diğeri kentleşmenin hızlanmasıdır. Bu durum sosyal yaşam içerisinde çocuğun görünürlüğünü artırmıştır. Bununla birlikte bu dönemde gazetede ülkenin siyasi ve ekonomik trafiği ne kadar yoğunsa oyun ve çocuğa ayrılan haberler de o oranda azalmıştır. Oyun kavramı 2020 yılı öncesinde tümü çocuk parkında ve akran grubuyla gerçekleştirilen faaliyetleri kapsarken 2020 yılından itibaren oyun parkının yanı sıra oyuncak da çocukluğun tanımlanmasında önemli bir araç olmuştur. Bu durumun bir nedeni pandeminin etkisiyle tüm yaş kategorilerinde olduğu gibi çocukların da ev içerisinde geçirdikleri zamanın artmasıdır. Gazete çocukların ev içinde kalarak oyun ihtiyaçlarını gidermelerine yardımcı faaliyetleri oyuncak başlığı altında sıralamaktadır. Bu anlamda gündelik hayatın sunumu şartların etkisiyle değişim göstermektedir. Oyuna benzer şekilde online eğitimle çocukların ev içinde geçirdikleri zaman artmıştır. Bu durum gazetenin internet ya da bilgisayar bağımlılığı gibi sorunlara dikkat çekilmesini sağlamıştır. Bununla birlikte gazetede çocuğun yer aldığı haber sayısı 2020 yılından 2021 yılı Eylül ayına kadar azalmıştır. Okulların tekrar açıldığı 2021 yılı Eylül ayı itibariyle çocuk, eğitim ve sağlığa yönelik haberlerde de artış gözlenmiştir. Aynı şekilde aynı yılda okulların tatile girmesiyle çocuklarla ilgili kaza/ölüm/yaralanma oranlarında artış olmuştur. Şematik analizinin durum kategorisi iki ayrı tabloda somutlaştırılmıştır (Tablo 3-4):

Tablo 3: 2001-2010 Yılları Arası Şematik Durum Analizi Rakamsal Veri

	2001	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Fiziksel ve psikolojik sağlık	1	6	8	21	5	4	1	17
Eğitim	8	3	2	8		7	1	6
Dini eğitim			2		1		1	
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Çocuk Günü	2	4		2	4	7	2	2
Çocuk hakları			1				1	
Oyun/oyuncak/çocuk parkı/oyun parkı	2	1	2	2		2	1	4
Toplantı ve yürüyüş düzenleme								
Sosyal ve ekonomik yardım		2	5	4	2	4	2	2
Çocuk yurdu/çocuk yuvası			2		2	1		6
Sosyal ve kültürel faaliyetler	2		3	10	5	1	1	6
Özel yetenekli/üstün zekâlı çocuklar					1			
Çocuklara yönelik araştırma (anket)							1	
Ölüm/Kaza/Yaralanma			1	2				3
Çocuk işçi	1		1		5	4	2	4
Çocuk suçluluğu	1		2	5		1	1	1
Kayıp çocuklar/Kaçırılan çocuklar	1			1	1			2
Kimsesiz/Terk edilmiş çocuklar				2		1		
Terör			1					
Şehit çocukları							2	
Savaş	1						1	
Çocuk istismarı				1	1			2
Sokak çocukları				2				
Yoksulluk				1	2	1		
İnternet ve bilgisayar kullanımı/ bağımlılığı/dijital oyunlar					1		2	
Televizyon bağımlılığı				2		1		
Tinerici çocuklar		1						
Çocuğa yönelik risklerden koruma projeleri	1	2	1		3		3	1

Tablo 4: 2011-2021 Yılları Arası Şematik Durum Analizi Rakamsal Veri

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nüfus istatistikleri	1	1		1	1	1	1			3	1
Fiziksel ve psikolojik sağlık	4	1	4	27	80	40	24	9	8	5	41
Eğitim	10	9	8	14	10	17	10	7	11	3	16
Dini eğitim	1			1	3	3	1	4	1	1	3
Göçmen çocuklar ve/veya eğitim				2	4		8	2		2	
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Dünya Çocuk Günü, Dünya Kız Çocukları Günü	5	8	6	9	12	11	10	6	11	8	7
Çocuk hakları		2	1	1						1	5
Spor ve sporda başarı	1	1		3	2		1	2	4	1	
Oyun/oyuncak/çocuk parkı/oyun parkı	4	1		7	7	4	17	2	7	6	4
Toplantı ve yürüyüş düzenleme					1						
Sosyal ve ekonomik yardım	7	4	5	5	5	17	6	6	10	8	10
Çocuk yurdu/çocuk yuvası	2	2	4	1							
Engellilik				4	6		2	1	2		1
Sosyal ve kültürel faaliyetler	4	4	6	9	8	17	15	22	8	7	10
Özel yetenekli/üstün zekâlı çocuklar							1	1	1		1
Ölüm/Kaza/Yaralanma	2	3	2	4	10	10		12	18	10	16
Çocuk işçi	1	5		6	5	3	5			2	2
Çocuk suçluluğu		1		3	1	1		1	2	2	1
Kayıp çocuklar				2					1	2	1
Kimsesiz/Terk edilmiş çocuklar		3									
Terör		1		4	2	8	1	1	6		5
Savaş			1								
Çocuk yaşta evlilikler				3				2		3	1
Çocuk gelinler				9	2	1		3	1		
Çocuk istismarı				7	6	7	6	1	4	1	5
Sokak çocukları		2		1	2	1			1		
Yoksulluk	2			2				1			
Dilencilik				1							
Televizyon bağımlılığı	1										
İnternet ve bilgisayar kullanımı/ bağımlılığı				1	3	2	2	1			2
Uyuşturucu bağımlılığı				1							1
Çocuğa yönelik risklerden koruma projeleri	2	2	1	2							1

1.2.2 Şematik Analizin Yorum Kategorisi

Söylem, toplumu ve toplumda gelişen kültürü beraber ele almaktadır. Bu durum sosyal olan her mecranın söyleme dâhil edilmesini sağlamıştır. Söylem, metin ve toplum arasında bir araçtır. Yorum ve açıklamayı sağlayan söylem metni semantik açıdan ele alıp sınırların ötesine taşıyarak bir yapı söküm

meydana getirir (Solak, 2011, s. 3). Wood ve Kroger'e (2000) göre üç temel birleşen vardır. *Birincisi* gösterimsel anlam yani konuşucunun ne söylediği veya olay örgüsünde ne söylendiği, *ikincisi* konuşucunun söylemleri ile neyi amaçladığı ve temalandırdığı *üçüncüsü* konuşucunun söylemlerinin dinleyiciler üzerindeki etkisinin ne olduğudur (Somuncu, 2020, s. 29). Yorum kategorisinde esas niyet anlaşılmaya çalışılır. İletinin açık veya gizli olması ile ilgilenilir. Söylemlerin hiç biri birbirinden bağımsız değildir. Bu yüzden metin çözücü tüm metne bütüncül yaklaşarak söylemin güçlü kılınmasını sağlar. Söylemde hem sosyal hem de kültürel ilişki vardır. Dil unsurlarının tamamı iletiler ile harmanlanır.

Birinci birleşen: Oyun Temelli Zaman Kavramı ve Gündelik Hayat

Siirt'in kırsal özellikler taşıyan bir kent olması çocuklar için geleneksel güvenlik bariyerlerinin hala etkin olduğunu göstermektedir. Siirt'te gündelik hayat içerisinde oyun ve çocuk temaları dışarı ile ilişkilidir. Dışarıda geçirilen vakitle çocuğun özgür ve bağımsız bir kimlik edinmesi gerektiğinin altı çizilmektedir. Ancak şehirleşmenin artışına bağlı olarak çocukların ihtiyacı olan oyun alanları azalmaktadır. Bu nedenle gazetede yer alan pek çok haberde çocukların oyun parkı isteklerine ve bu ihtiyaçları karşılamaya yönelik yapılan faaliyetlere yer verilmiştir (Çocuk parklarına ihtiyacımız var, 12 Mart 1990, s. 1; Çocuklar belediyeden oyun parkı istedi, 13 Haziran 2014, s. 8; Çocuklar oyun parkı istediler, 09 Kasım 2015, s. 1; 7 Mahalleye 8 Adet çocuk oyun grubu kuruluyor, 15 Temmuz 2016, s. 8; Çocuk oyun grupları çocukların yüzünü güldürdü, 23 Temmuz 2016, s. 7). Haberler şehirleşmenin etkisiyle cadde ve sokakların çocuklar için yarattığı tehlikelere ve çocukların ihtiyaçlarının nasıl karşılanabileceği sorusuna odaklanmıştır.

İkinci Birleşen: Oyun Temelli Sağlık ve Çocuk

Oyun ve sağlık ilişkisi pek çok alanda Siirt Devlet Hastanesi'nin bu konudaki girişimleriyle sürdürülmektedir. Hastanede çocuklar akülü arabayla ameliyathaneye gitmektedir. Böylelikle gazeteye göre çocukların korkuları azaltıldığı gibi ailelerin de endişeleri son bulmaktadır (Devlet hastanesinde çocuklara akülü araç uygulaması, 01 Haziran 2016, s. 7; Çocuklar akülü araba ile ameliyathaneye gidiyorlar, 17 Kasım 2016, s. 8). Çocuklarda hastane korkusunun yenilmesinde oyun parkı da önemli bir işleve sahiptir. Öyle ki çocuklar hastalık korkularını yenerek daha çabuk sağlıklarına kavuşabilmektedir (Kurulan oyun parkı sayesinde çocuklar hastaneyi sevmeye başladı, 14 Temmuz 2016, s. 1). Bu doğrultuda bir başka haber Siirt'e yakın bir kent olan Şırnak'la alakalıdır. Şırnak'ta psikolojik sorunları olan çocukların normal terapi ile iyileştirilememesi nedeniyle oyun terapisi modeli geliştirilmiştir. Bu proje ile çocuklarda görülen psikolojik sorunların giderilmesinde oyun ve oyuncakların uzmanlarca kullanılması düşünülmektedir (Şırnak'ta psikolojik sorunu olan çocuklara DİKA'dan proje desteği, 23 Mart 2017, s. 2).

Bir başka husus oyunun dışarıda gerçekleştirilmesinin faydaları üzerinedir. Söz konusu haberde çocukların açık alanda oynamasının miyop olma riskinin azalmasında önemli bir etken olduğuna değinilmiştir (Çocuğunuzun Açık Alanda Oynamasına İzin Verin, 18 Eylül 2015: 3). Oyun parkının yeterli olmaması nedeniyle çocuklar oyun oynama ihtiyaçlarını karşılayabilmek için şehirdeki tehlikeli alanları sahiplenebilmektedir. Bu konu hakkındaki bir haberde çocuklar için oyun alanlarının yeterli düzeyde olmaması eleştirilmektedir (Oyun parkı olmadığından orta refujlada oyun oynuyorlar, 04 Mart

2015, s. 1). Söz konusu haber ilk sayfada yer almaktadır. Haber çocukların temel ihtiyaçlarının oyun olduğunu hatırlatması açısından ilgi çekicidir. Dışarıda oyun oynamanın önemine dikkat çekilirken her oyun alanının sağlık konusunda gerekli kriterleri taşıyıp taşımadığı konusu da gazetenin dikkat çektiği konular arasında yer almaktadır (Şişme oyun parkları mikrop saçıyor, 30 Eylül 2015, s. 6).

Üçüncü Birleşen: Oyun Temelli Geleneksellik

Geleneksel kültürde kentsel bölgelere kıyasla çocuklar ile yetişkinler arasında bir kaynaşma ve eşitlik bulunmaktadır (And, 1997, s. 398). Bununla birlikte tıpkı çocuğa bakışta olduğu gibi oyunla kültürün farklılaşması ile ilişkilendirilebilecek bir ayrım da bulunmaktadır. Oyunlar geleneksel ve modern kültürde farklılaşmaktadır; tarihsel süreç içerisinde oyunun tanımı değişmektedir. Osmanlı Devleti'nde çocuklar basit tahta ve pişmiş topraktan dayanıksız oyuncaklarla oynarlardı. Çocukların çoğu bunu da bilmez; kendi yaratıcılıklarıyla toprak kule, fırın, çamur ev ve bebek, tahtadan yontma araba ve atla dünyalarını inşa ederlerdi (Ortaylı, 2018, s. 156). Günümüzde oyunun ve oyuncakların artması ve standartlaşmasından söz ediliyor olsa bile geçmiş oyunlar bütünüyle işlev kaybına uğramamıştır. Bununla birlikte geleneksel oyunlar kaybolmaya başlamıştır. Bu durum köyde ve kentte aynı hızda gerçekleşmemektedir. Karadeniz Ereğli'de köy ve kentte yaşayan 350 çocukla gerçekleştirilmiş bir çalışmada geleneksel ve kalabalık oyunların köyde; kentte ise sınırlı sayıda oyunun, az sayıda kişiyle oynandığı saptanmıştır. Köyde çocuklar daha çok kendi oyun aletlerini yapmaktadır; daha fazla geleneksel oyun bilmektedirler. Çalışmadan elde edilen sonuçlardan biri geleneksel çocuk oyunlarının çok hızlı biçimde ortadan kalkmasıdır (Cengiz, 1997). Bu bakımdan geleneksel oyunların topluma yeniden kazandırılması ve kültürel sürekliliğin sağlanması amaçlanmalıdır. Bu doğrultuda Siirt'te ilkökul öğrencilerine eski oyunların hatırlatılmasını amaçlayan çalışmalar bulunmaktadır (İlkokullara geleneksel oyun çizgileri çizildi, 19 Ocak 2017, s. 7; Siirt'teki okullarda geleneksel oyun çizgileri çizi(li)yor, 13 Mart 2017, s. 7). Siirt'in kırsal özellikler taşıyan bir kültüre mensup olmasının yanı sıra zaman içerisinde modern kent görünümüne ve işlevlerine sahip olmaya başlaması oyun konusundaki iki başlılığı (geleneksel ve modern) açıklamaktadır. Bu bakımdan Siirt'te bir taraftan geleneksel oyun kültürü yaşatılmaya çalışılırken bir taraftan da modern kent yaşamının yetişkinler ile çocuklar arasında sınır koyan yapısı benimsenmektedir. Bu durum "Geleneksel çocuk oyunları bugün Siirt'te oynanacak" adlı gazete haberinde, geleneksel oyunlara ev sahipliği yapan Siirt'in çocukların ve gençlerin ihtiyacını karşılayacağı şeklinde ifade edilmiştir. Çocukların psiko-sosyal gelişimleriyle birlikte boş zamanlarının doğru bir şekilde geçirilmesi ve geçmiş tarihi ile barışarak geleneksel oyun kültürünün gelecek nesillere aktarılmasının önemine dikkat çekilmiştir. Oyunların amacı evinde yalnızlığa hapsedilen, zararlı alışkanlıklar edinen, internet bağımlısı olan çocukları kurtarmak olarak belirtilmiştir. Başka bir anlatımla çocukların Türkiye'nin dört bir yanındaki yetenekli çocuklarla ve gençlerle tanışma ve kaynaşma fırsatı bulacağı ve dostluk ve birlik ruhu aşılacağı ifade edilmiştir (Geleneksel çocuk oyunları bugün Siirt'te oynanacak, 14 Kasım 2014, s. 4; Geleneksel çocuk oyunları oynandı, 17 Kasım 2014, s. 4). Dikkat edilirse geleneksel oyunlar Siirt'te çocukların ülkenin farklı yerlerindeki akranlarıyla birlikte olacakları, çağın olumsuz etkilerinden uzaklaşmalarını sağlayan bir "kurtarıcı" rolüyle sahiplenilmiştir. Özellikle haberde birlik ve dostluk mesajının net bir şekilde verilmesi oyunun bütünleştirici bir işleve sahip olduğunu göstermektedir.

Geleneksel oyunlara yönelik “Okullar hayat bulsun” projesi kapsamında 22 okul 2. Sınıflarda “Yağ satarım bal satarım”, 3. Sınıflarda mendil kapmaca, 5. ve 9. Sınıflar arasında ise yakar top oynanmıştır (“Okullar hayat bulsun” çocuk oyunları yarışması 22 okulumuzun katılımıyla 5 Mayıs’ta başlayacak, 09 Nisan 2014, s. 8; Geleneksel çocuk oyunları yarışması il finali yaptı, 24 Mayıs 2014, s. 8). Bu oyunlar farklı yaş gruplarının yetileri ölçüsünde yer alabileceği oyunlar olarak sunulmuştur.

Geleneksel oyunların bu şekilde sahiplenilmesinin karşısında dijital kültürün çocuğa yönelik olumsuz etkileri nedeniyle eleştirilmektedir. Gazetede yer alan pek çok haberde okulların ara vermesiyle çocukların zamanlarını değerlendirmeleri için ebeveynlerin ve okulun kontrolünün azalması konusuna değinilmiştir. Okulların tatil edildiği dönemlerde boğulma olaylarının, trafik kazalarının arttığı ailelerin bu konuda dikkatli olmaları gerektiğine dikkat çekilmiştir (Öğrenciler okul denetimi dışında kaldılar-çocuklarımızı kötü alışkanlıklardan korumalıyız, 20 Haziran 1995, s. 2). Bununla birlikte gazetede yer alan haberlerde öğrencilerin zamanlarını doğru değerlendirmeleri için öneriler sıralanırken olumsuz zaman kullanımlarına ve alınabilecek önlemlere dikkat çekilmiştir. Çocukların kötü alışkanlıklar edinebileceği mekânlar konusunda ebeveynler uyarılmıştır. Bu mekânlara örnek olarak kahvehane, bilardo salonları, internet kafeler gösterilmiştir. Bu mekânlarda geçirilen vaktin olumsuz davranışlara yönelttiği, boşa olduğu ifade edilmiştir (Öğrenciler okul denetimi dışında kaldılar-çocuklarımızı kötü alışkanlıklardan korumalıyız, 20 Haziran 1995, s. 2; Öğrenci ve küçük çocukları korumak görevi, 23 Ocak 1996, s. 1; Bu çocuklar bizim, 20 Mayıs 2015, s. 2).

Televizyon, internet ve bilgisayar oyunlarının çocuklar için riskler teşkil ettiğini ifade eden haber başlıklarında ise çocukların tembelleşmesi, robotlaştırılması konusuna değinilmektedir. Bu durum uzmanların sağlık açısından öne sürdükleri fikirlerle desteklenmiştir. İnternet ve bilgisayarın tehlikelerini çocuklar için azaltmak ya da ortadan kaldırmak adına; ailelerin bilinçlendirilmesi, çocuğa yönelik koruyucu ve sosyal yaşamda destekleyici tutumları belirlenmesi vurgulanmaktadır (Çocuklarınız robotlaşmasın, 26 Eylül 2014, s. 5; Çocuğu ‘sanal alemin kötülüklerinden’ koruyun, 07 Şubat 2015, s. 5; İnternet, çocukları depresyona sokuyor, 21 Ekim 2015, s. 5). Bu duruma örnek gösterilebilecek bir haberde geleneksel çocuk oyunlarının farkı ortaya konulmaktadır. Söz konusu haberde uzmanların geçmişte sokaklarda oynayan, kolay sosyalleşebilen çocukların giderek neşesiz, daha içine kapanık olduğunu, odaklanma problemi yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu durumun temel sebebi olarak ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumları kaynak gösterilmiştir. Haberin içeriğinde uzman bir klinik psikoloğun bu konudaki görüşlerine yer verilmiştir. Klinik psikoloğa göre ebeveynlerin yaşam şartlarının ağırlaşmasıyla dışarıda çalışmaya başlamasının çocuklarıyla daha az vakit geçirdiklerini, bu durumu maddi destekle telafi etmeye çalıştıkları değerlendirilmiştir. Bir klinik psikolog ise en az 6 yaşına kadar çocuğun standart oyunlarla oynatılması gerektiğini ifade etmiştir (Yeni çocuklar neden neşesiz?, 24 Aralık 2014, s. 5). Görüldüğü gibi standart oyunlar olarak tarif edilen geleneksel oyunların çocuğun sosyalleşmesinde önemli bir etken olduğu ifade edilmektedir.

2. Mikro Yapı

Mikro yapı temelinde anlam dünyası ile beraber bu kanalda yer alan sentaktik ve semantik analiz, sözcük seçimleri, retorik ve ikna stratejileri kullanılmaktadır.

2.1. Sentaktik ve Semantik Analiz

Söylem analizinde sentaktik analiz metinde görünmeyeni görünür hâle getirmeyi planlamaktadır. Burada sentaksın yapısal durumu ile ilgilenirken bütünlük semantik şemada şekillenmektedir. Söylemde rastgele kurulmuş olan bir sentaks düzeneği olmadığı için öznenin veya eylemin yeri, kip kullanımı bilinçli bir seçim olarak belirlemektedir. Sentaks diziliminde her unsur söyleme semantik açıdan da katkı sağlar; öyle ki yapısal ve anlamsal ilişkilerin temel dayanağı sentakstır demek mümkündür (Demirşahin, 2015, s. 1). Anlatıcının kurmuş olduğu her cümlede söylemde işlenen konuya dair ileti ile bütünleşen bir paralellik arz etmektedir. Anlatıcının vermek istediği ileti bağlamında bir edilgen tutum söz konusu olup vurgu daha çok eylem üzerinde yoğunlaşmaktadır. Anlatıcı söylemlerde soru imlecinden yararlanarak esasen soru sormaktan ziyade var olan olumsuz duruma vurgu yapmayı planlamaktadır. 19 Mayıs 1992 tarihinde yayınlanmış olan çocuk parklarına dair söylem bunu kanıtlar niteliktedir. Haber metni *çocuk parkları önemli bir ihtiyaç değil mi?* sorusu ile başlamaktadır. Bu ifadenin altındaki haber metninde Siirt'teki çocukların parklara olan özlemine vurgu yapılarak gerekli mercilere bir mesaj verilmektedir. Vurgu yoluyla ifade perçinlemesine bir diğer katkı da ünlem işaretiyle haber metninin oluşturulmuş olmasıdır. 28 Haziran 1999 tarihli metindeki *çocuk parkı olmayan tek il'iz!* ifadesi hem kızgınlığı hem eksikliği hem de doğrudan iletiyi barındırmaktadır. Ünlem işaretinin kullanılması ve isim cümlesi olması söylemin çekiciliğini arttırmıştır. Söylem boyunca anlatıcının daha çok kurallı fiil cümlesi tercih ettiği görülmektedir. Bu durum söylemdeki iletilerin daha net ifade edilmesini sağlarken aynı zamanda daha kısa yolla hedef kitleye ulaşılması sağlanmaktadır. Söylemde kullanılan biz dili toplumsal birlik ile çocuk sorunlarına eğilmesi hedefleyen bilinçli bir kullanım biçimidir. Haber metni yazarı şahsi değil genel olarak Siirt'teki tüm çocukları kucaklayan bir iletiyi verirken söyleme samimiyet de katmaktadır. Edilgen cümlelerin varlığı özneyi ikinci plana atıp eylemi birinci planda değerlendirme bağlamında şekillenmektedir. Vurgu öznedeki değil eylemde yani çocuk parklarının eksikliği, eğitim noktasında gelinmesi istenen noktaya eğilim gibi eylem unsurları ile ön plandadır.

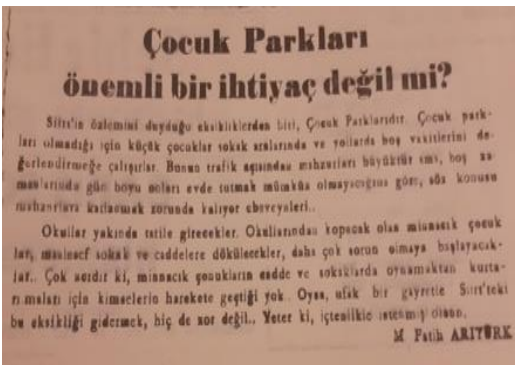
2.2. Sözcük Seçimi

Söylemde yer alan her sözcük söylemdeki iletiye göre çeşitlenip metin çözücü tarafından metin bağlamından kopmadan eş veya yakın anlamlı sözcükler ile iletiye yaklaşılar. Goffman'a göre söylemde sözcük bilinçli kullanılır. Keyfî bir durum sergilenmeyen sözcük seçimlerinde her birey bir topluma mensup olduğu için bireyin dilsel tutumunda toplum adına önemli bir görev sergilemektedir. Sözcük sınırlandırılmasında bağlı bulunulan toplum kuralları ve beklentileri önemli rol oynamaktadır. Nitekim benlik imgesinde bireyin algı biçimi ile toplumun algı biçimi bazen farklılık gösterebildiği için benlik imgesi esnasındaki her sözcük kendisini açıkça göstermektedir (Balci, 2009, s. 18-23). Anlatıcı hem benlik hem de toplum imgesini bir arada sunmaktadır. Bunu yaparken de kullanmış olduğu sözcükler imge temelinde toplumsallaşmayı gerektirmektedir. İncelenen tüm haber metinlerinde yer alan ortak sözcükler *çocuk, park, parksız, ihtiyaç, şehrimiz, ilimiz, eksiklik, mahrumiyet, yetersiz, tehlike, yoksun, okul, oyun, müdahale, içtenlik, ebeveyn, trafik, yol, hizmet, maalesef, ciddiyet, geleneksel* şeklindedir. Bu sözcüklerin tamamı hemen hemen her söylemde yer alan ana temayı oluşturan unsurlardır. Vurgulanmak istenen iletiler bilinçli olarak seçilmiştir. Her sözcük iletiye bağlı olarak çeşitlenirken eş veya yakın anlamlı sözcüklerin sayıca fazlalığı dikkat çekmektedir. Anlatıcı hem çocuk parklarının eksikliği, çocukların

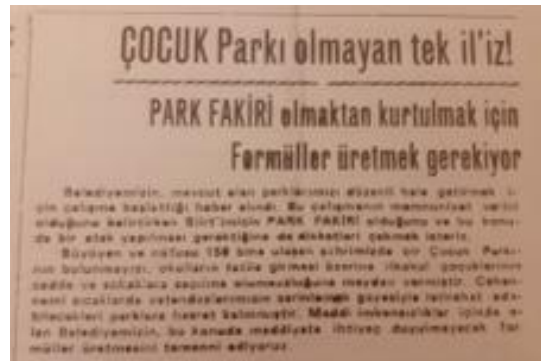
parklara kavuşması, Siirt'teki çocuk imajı, çocuk oyunları ve bu oyunların gelenekteki yerine genel olarak parça-bütün ilişkisi içerisinde yaklaşarak yakın anlamlı sözcükler yolunu tercih etmiştir. Bu durum hedef kitlenin var olan durumu algılaması adına atılan bilinçli bir adımdır.

2.3. Retorik Yaklaşım ve İkna Stratejileri

Söylem analizinde yer alan son aşama retorik ve ikna stratejileri bölümüdür. Bu bölümde daha çok haber metnindeki anlatılar, fotoğraflar, sayısal veriler ve tablolar çokça yer almaktadır (Ertan Keskin, 2004, s. 392-393). İncelenen Siirt Gazetesi doğrudan haber kanalı olduğu için birçok görseli barındırmaktadır. Ele alınan metinler yaklaşık otuz yıllık bir süreci barındırmasından ötürü çalışmada tüm görsellerin sunulması imkânsız hâle gelmektedir. İncelenen tüm söylemlerde her unsurun bilinçli kullanıldığını söylemek mümkündür. Metin çözücü neyi, nasıl bir etki ile ve hangi yolla kavrayacağını anlatıcının dilin her türlü işlevini kullanarak ikna stratejisini doğru kurguladığı görülmektedir.

Görüntü 1: 19 Mayıs 1992, s. 1.

Görüntü 2: 28 Haziran 1999, s. 1.

Görüntü 3: 29 Haziran 2013, s. 1.

Görüntü 4: 27 Mayıs 2014, s. 4.

Görüntü 5: 19 Ocak 2017, s. 7

Görüntü 6: 25 Nisan 2018, s. 8

İncelenen görüntülerin ve haber metinlerinin hepsinde ortak kanı yetişkinlerin, ebeveynlerin ve okulun kuralları çocukları ve zamanlarını her tarihsel çağda belirlemiş olmasıdır. Çocuk dışında yer alan her merci çocuk adına doğru bir yapılanmayı sergilemekle görevli bir strateji konumundadır. Anlatıcı oyun parkları ile ilgili söylemlerinde hem gerekli mercilere görev yüklemekte hem toplumsal olguların altını çizmektedir. Nitekim ikna stratejisinin en başında olmayan oyun parklarının çocuklar için bir tehlike taşıdığını vurgularken çeşitli terör, cinayet, çocuk istismarı gibi olaylara da değinerek olmayan parklar ve doğan kötü sonuçlar temelinde bir retorik çerçeve kurulmaktadır. Siirt kentinin bu mahrumiyetinden bir an önce kurtulmasının temel öncelikleri her metinde kodlarla sunulmuştur. Zaman içerisinde kurulan çocuk parkları ile oluşan şenlik havası anlatıcının diline büyük görseller ile şekillenerek yansımıştır. Bu durum strateji bağlamında değerlendirilince çocukluk anlayışının zaman içerisindeki değişimine benzer şekilde çocuğa yönelik ilgi ve ihtiyaçları belirlenmesine yönelimi göstermiştir. Parklardan sonra çocuğa yetişkinden ayrı bir aktör rolü tanınmış olmasa da zaman içerisinde ilgilerine ve ihtiyaçlarına hassasiyet artması anlatıcının söylemine yansımıştır. Haber metinlerinin sayfa sayısındaki artışla paralellik arz eden bu durum korunmaya muhtaç olduğu düşünülerek metinde çocuğun neye ilgisi ve ihtiyacı olduğuna karar verildiği ve bu ihtiyaçları karşılamak konusunda meşru otoritelerin (aile, devlet, sivil toplum örgütleri vb.) yaptıkları veya yapacakları da uzun uzadıya anlatılmıştır.

Haber metinlerinde zaman içerisinde çocuk ve yetişkin arasında kural koyan-kural bozan olan başat faktörlerin niteliği de değişmiştir. Bekir Onur'a göre (2016, s. 73) II. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda savaş endüstrisi, kültürel deneyimler, gelişen teknoloji, geziler, yeni bakış açıları hem çocukluğu hem de ana babalığı değiştirmiştir. Ona göre bütün dünya aile etkinlikleri, disiplin, ahlak, oyun ve iş, yavaş yavaş televizyonun ve internetin etkisine bırakmıştır. Siirt kenti ise dünyadaki ve ülkemizdeki bu gelişmeleri nispeten geç bir tarihte takip etmiştir. Siirt'in kırsal özellikler taşıyan bir kent olmasına rağmen modernleştikçe geleneksel güvenlik bariyerlerini yitirmesi çocuklar için tehlikeli bir kamusal alan algısı yaratmaktadır. Öyle ki geleneksel güvenlik bariyerleri olan aile ve mahallenin yerini dijital kültürün ve çevrenin sağladığı olanaklar aldıkça çocuklar daha fazla tehlikeye açık hâle gelmektedir. Anlatıcı bu durumu aile ve eğitimin güvenlik sağlayıcı yapısı bozulduğunda veya ara verildiğinde çocukların yaşamlarını organize etmeleri ve modern destek ağları konusu tartışmalı hâle geldiğinin iletilerini bu strateji temelinde yansıtmaktadır. İkna stratejisinin belki de en dikkat çekicisi eğitim yılı sona erdiğinde çocuk için sokağın ve parkın (olası) tehlikelerinde ortaya çıkmaktadır. Bu konuya değinilen metinde

çocuğun sokak ve parkın yaratmış olduğu her türlü tehlikeden korunması için duyarlılık geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır (Bu Çocuklar Artık Sokaklarda!, 19 Haziran 2019: 8). Zamanın ve mekânın risk yaratan bu sınırlı yapısının karşısında oyunlar, çocuk kimliğinin oluşturulduğu ve yeniden yaratıldığı uğraşılardır. Bu anlamda verili sınırların karşısında özgürlük sağlayıcıdır.

Anlatıcı hemen hemen her iletisinde bir görüntü kullanarak iletisini somut hâle getirip hedef kitleyi ikna etme yoluna gitmiştir. Çocuk parklarının yetersiz olduğunun ifadesinin geçtiği söylemlerde genel olarak harabe / kırık dökük banklar, sokak ortasında tehlikeli bir şekilde oyun oynayan çocuklarının görüntülerini sunmuştur. Bu durum verilmesi istenen iletinin daha sağlam bir kanalla ulaşmasını sağlamaktadır. Geleneksel oyunların çocuk imajı üzerindeki etkilerini de yine görüntülerle kuvvetlendirildiğini söylemek mümkündür. Retorik zeminde denilebilir ki oyun gündelik veya asıl olan değildir; kişiye bu hayattan kaçarak, kendine özgü eğilimleri olan geçici bir faaliyet alanına girme bahanesi sunmaktadır (Huizinga, 2015, s. 25). Gündelik hayattan farklı olmakla birlikte oyun, gündelik hayat gerçekliğinin iki yönü arasında denge aracı olarak işlev yüklenmektedir. Oyun çocuklara hem gerçeklikten ayrılmak için çeşitli yollar sunmakta hem de hayatın gerçekliklerine ilişkin güven aşılacaktır (Eisen, 2014, s. 25).¹¹

Savaş ve terör nedeniyle göç etmek zorunda kalmış ailelerin çocuklarının hem gerçeklerden kaçışı hem de yeni gerçeğe alışmaları için oyunun önemli bir işlevi bulunmaktadır. Gazetenin "Birlikte Oyun Oynayalım Projesi Hayata Geçiriliyor" adını taşıyan haberinde savaş ve terör nedeniyle yaşadıkları şehirlerden göç etmek zorunda kalan 7-14 yaş aralığındaki çocukların yeni çevreye ve akranlarına adaptasyonunu sağlamak amaçlanmıştır (19 Ekim 2016, s. 3). "Tandırılar Tütmeye, Çocuklar Oynamaya Başladı" adlı gazete haberinde IŞİD çeteleri yüzünden göç edip Siirt'teki Dudêran Şangal Kampı'na yerleşen Êzidî kadınların ekmek pişirmeye, çocukların oyun oynamaya başlaması normal hayata dönüşün bir işareti olarak değerlendirilmiştir (23 Eylül 2014, s. 3). Bu durum toplumda kadın ve çocuk rollerine dönüşünü ifade ederken metinlerde yer alan oyunun, çocukların sosyalleşmesinde önemli bir araç ve gündelik hayatın rutini olarak görüldüğüne işaret edilerek ikna stratejisi sağlanmıştır.

Sonuç

Siirt Gazetesi'nde çocuk ve oyun konularını içeren haber başlıklarının ve içeriklerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi metoduyla incelendiği bu çalışmada elde edilen verileri şöyle sıralamak mümkündür:

1. Önemli bir unsur gazetenin çocuk imajını yetişkinlerin bakışı altında, yetişkin bir kitleye hitapla anlatmış olmasıdır. Gazetede nesnel bir görünüm olarak çocukların özneleştiği bir kimlik söz konusu

¹¹ Bu durumu Holokost yıllarında Yahudi çocukların hayatta kalma stratejilerinden yola çıkarak açıklayan George Eisen, oyunu bütünüyle akıldışı ve öngörülemez bir evrende yeniden denge kazanmaya çalışan insan varlığına ilişkin bir bilinçaltı dürtü olarak tanımlamaktadır. Eisen'e göre baskının yatıştırılmasını, acı ve sarsıntı dolu bir sürece alışmayı ve dengeleyici unsurlar sağlamayı mümkün kılan oyun etkinlikleri ve davranışları; çocukların karşı çıkma, başa çıkma ve hayatta kalmaya yönelik geliştirdikleri yöntemleri yansıtmaktadır (2014: 174-175). Eisen oyunu sürekli tehdit mekanizmasını içinde kalmak ve mevcut duruma katlanmak zorunluluğu olarak ele almaktadır. Ancak biz içinde yaşamaktan duyulan sürekli tehdit yerine, güvenli dışarısında yeniden hayata tutunma biçiminde belirleyici, etkili bir motivasyon kaynağı olarak yeni gerçeklik için de önemli bir alternatif saha yarattığını iddia ediyoruz.

değildir. Dolayısıyla dijital teknolojiler ve oyunlarla çocukların işigali gibi başlıklarda muhafazakâr bir tutum ağır bastığı, metinlerde yaşam evreleri arasında en çok çocuk haberleri yer aldığı görülmektedir. Bu durum korunmaya ve yönlendirmeye en çok muhtaç olan kesimin çocuklar olduğunu anlatmaktadır.

2. Toplumun çocuklara verdiği değer modern dönemde çocukluk paradigmasının yükselişe geçmesine benzer bir tarihsel süreklilikte geliştiğini söylemek mümkündür. Anlatıcının söylemlerinde çocuklar konusunda her alandaki hassasiyet, çocukluk sosyolojisi çalışmaları konusunda önemli bir saha olarak belirlemektedir.

3. Siirt'te bir çocukluk imajı bulunmaktadır. Bu imaj geleneksel, modern ve postmodern çocukluk anlayışları ve sorunları konularında yansıtılmıştır. Modern çocukluk imajı yetişkinlerden farklı bir yaşam kategorisi olarak çocuğu ayrı tanımlarken, hem geleneksel hem de postmodern çocukluk anlayışları yetişkinler ile çocuklar arasındaki farkı bulanıklaştırmaktadır. Metinlerde geleneksel sorunlar olarak erken yaşta evlilik, eğitim hakkından yeterli ölçüde yararlanma; modern sorunlar arasında oyun ihtiyacını yeterince karşılayamama; postmodern çocukluk sorunları olarak ise dijital kültür ve etkileri sıralanmıştır. Yetişkinler ve çocuklar arasındaki sınırların bulanıklaşması anlamında toplantı ve yürüyüş düzenleme ile akranlarına yardım gibi etkinliklere katılma postmodern çocukluk imajının unsurları olarak sıralanabilir. Bu bakımdan Siirt kenti geleneksel, modern ve postmodern çocuklukların incelenebileceği bir kent görünümündedir.

4. Çocukların temel ihtiyaçlardan metinlere en çok yansıyanların sağlık, eğitim ve oyun olduğu tespit edilmiştir. Temel ilgi ve ihtiyaçların yanı sıra tüm yaş kategorilerinde olduğu gibi çocukların aile ve toplumla ilişkili olumsuz durumlarda suç, çocuk yaşta evlilikler, uyuşturucu bağımlılığı, istismar, internet ve bilgisayar bağımlılığı, yoksulluk gibi çeşitli haberlere öncelik tanındığı görülmüştür. Anlatıcı özellikle yetişkinler tarafından çocuğun başta aile olmak üzere, toplum ve devlet tarafından korunmaya muhtaç olduğunun altını çizmektedir.

5. Geleneksel oyun, sokakları güvenli alanlar olarak tanımlarken modern oyunlarda sokaklar güvenilir alanlar olmaktan çıkmıştır. Bunun en önemli nedeni nüfusun ve mekânın tanımlanmış küçük bir birim olmaktan çıkması, geleneksel güvenlik bariyerinin ortadan kalkması, teknolojinin gelişmesi, otomobillerin her alanda gündelik yaşamın olmazsa olmazı haline gelmiş olmasıdır. Nitekim metinlerin önemli bir kısmını da trafik kazalarında ölenler ve yaralananlar oluşturmuştur. Aynı zamanda geleneksel sokak oyunlarında daralma görülürken oyuncak ve oyun kültürü çok boyutlu hale gelmiştir. Bu gelişme beraberinde çocukların yaşam alanları için riskleri de getirmiştir. Söz konusu riskleri azaltmak ve çocukların oyun ihtiyacını karşılamak için gazete yetişkinlerin dünyasından ayrı, yeni bir oyun alanı gerekliliğini öne sürmüştür. Bu oyun alanları çocuk parklarıdır. Siirt'te çocuk parkları modernleşmenin seyrine paralel bir ihtiyaç olarak daha fazla haber başlığına konu olmuştur.

6. Çocuk oyunlarının dijital kültüre sosyal, kültürel ve tarihsel şartların etkisiyle taşınması ve oyuncak piyasasının genişlemesiyle çocukların akran grubundan ayrıştığı, yalnızlaştığı postmodern oyun bahsi ile en çok tartışılan başlıklar arasında yer almıştır. Siirt özelinde tüm bu tarihsel geçişler şehirleşmenin artışı ile sokaktan parka, parktan evdeki oyuncuğa doğru değişim göstermiştir. Başka bir deyişle kırsaldan kente, kentten pandemi koşullarına geçişle birlikte oyun kültürü de her yaş kategorisi

için olduğu gibi kamusal alan içerisindeki sahipliğini büyük ölçüde bırakarak ev içi alanda temsil mekanizmaları geliştirmiştir.

7. Geleneksel oyunlarda çocuklar etken birer aktör görünümündedirler. Ancak bu aktörlük zaman içerisinde oyun kültürünü dönüştürmektedir. Siirt'te çocukların ihtiyaç duyduğu oyunu bir sosyal alan olarak oyun parkından karşılamaları, bu yönde oyun parkı oluşturulması ve geliştirilmesi haberlere en çok yansıyan temayı oluşturmaktadır. Bununla birlikte kentte geleneksel oyunlar nostaljik de olsa sürdürülmeye çalışılmaktadır. Oyun evde veya sokakta özgür bir şekilde oynanırken kamusal alan içerisinde oyun parkları sayesinde sahiplenilmiştir. Bu bakımdan çocukluğun ve oyunun değişimi geleceğin yetişkinlerinin gelişim yönünü anlamak açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Tüm dünyadaki gelişmelere paralel olarak her yaş kategorisi için olduğu gibi çocuklarda da dijital oyunlara yönelimde artış gözlemlenmiştir. Anlatıcı, bu yönelimi açık bir şekilde okuyucusuna sunmaktadır.

8. Metinlerdeki çocuk imajı anlatıcı tarafından bilinçli olarak altı çizilen bir husustur. Bu imaj bağlamında çocuk haberleri yetişkin sorumluluklarını üstlenen çocuklardan oluşmaktadır. Siirt özelinde ortaya çıkan bu durum çocukluğun yetişkinlerden ve yetişkinlerin sorumluluklarından bağımsız bir kategori olmadığını ortaya çıkarmıştır. Ancak yetişkinlerin dünyasına öykünen çocuk imajı her zaman olumlu bir sonuç taşımamaktadır. Anlatıcı bu bağlamda masumiyet yitişinin iletisini sunmaktadır. Yetişkinlerin dünyasının olumsuzlukları çocuk suçluluğu, çocuk işçiliği, terör, çocuk yaşta evlilik, çocukların yetişkinlerin dünyasına erken zamanda adım atması, yetişkinlerin çeşitli konulardaki dayatımları, çocukların yetişkinlerin ortaya çıkardığı zararı üstlenilmesinin beklentisi gibi konu ve sebep bağlamalarının çocuklukla ilişkilendirilmiş olması masumiyeti ortadan kaldırmaktadır.

9. Dil ve sosyolojinin harmanlandığı bu çalışmada çocuk ve oyun temalı haber metinleri Van Dijk'in söylem analizi yöntemine dayalı olarak incelenmiştir. Bu incelemenin bundan sonraki çalışmalara kaynaklık edebileceğini söylemek mümkündür.

Etik Kurulu İzni

Bu çalışma etik kurulu izni gerektirmemektedir.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamış olduklarını beyan eder.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale yazarları aralarında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynakça

- And, M. (1994). Kùltürler kavşagında oyun ve oyun nesnelерinin tarihi. (Haz: B. Onur). *Toplumsal tarihte çocuk*. (s.144-157). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- And, M. (1997). Geleneksel kùltürlerde çocuğun yeri ve anlamı. (Haz: B. Onur). *1. Ulusal Çocuk Kùltürü Kongresi Bildirileri: Çocuk Kùltürü*. (s.397-405). Ankara Üniversitesi Çocuk Kùltürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Arıtürk, A. *Siirt Gazetesi nasıl hazırlanır, nasıl basılırdı!* (2014, 08 Ağustos). Siirt Gazetesi, 8.
- Arıtürk, A. 79. *Yayın yılını idrak ederken Siirt Gazetesi nostaljisi*. (2016, 08 Ağustos). Siirt Gazetesi, 8.
- Ariès, P. (1962). *Centuries of childhood: A social history of family life*. (Çev. R. Baldick). Alfred A. Knopf.
- Aydoğmuş Ördem, Ö. (2020). *Çocukluk sosyolojisi: Paradigmalar-paradokslar-eleştireler*. Çizgi Kitabevi.
- Balcı, B. (2017). *İngilizce ders kitaplarının Avrupa Dilleri öğretimi ortak çerçeve programındaki genel yetkinlikler bağlamında eleştirel söylem çözümlemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bumin, K. (2013). *Batı'da devlet ve çocuk*. Çizgi Kitabevi.
- Cengiz, A. S. (1997). Kdz. Ereğli örneğinde çocuk oyunlarının halkbilim açısından değerlendirilmesi. (Haz: B. Onur). *1. Ulusal Çocuk Kùltürü Kongresi Bildirileri: Çocuk Kùltürü*. (s. 441-474). Ankara Üniversitesi Çocuk Kùltürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Demir Gürdal, A. (2013). Sosyolojinin ihmal edilen kategorisi çocuklar üzerinden çocukluk sosyolojisine ve sosyolojiye bakmak. "İş, Güç" *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 15(4), 1-26. <http://www.isguc.org/pdf/cilt15sayi4/531.pdf>
- Eisen, G. (2014). *Soykırım yıllarında çocuklar ve oyun: Holokost'un gölgesindeki oyunlar*. (Çev. B. Orhaner). Phoenix.
- Ertan, G. G. (2019). *Türkiye'de çocukluğun politik inşası*. (3. Baskı). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ertan Keskin, Z. (2004). *Türkiye'de Haber İncelemelerinde Van Dijk Yöntemi. Haber-Hakikat ve İktidar İlişkisi*. Elips Yayınları.
- Feyzioğlu, N. (2012). "Koroğlu Destanı'nın Batı Kolları Üzerinde Eleştirel Söylem Çözümlemesi", *Türkiyat Araştırmaları*, 16, 57-86. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/144458/koroglu-destaninin-bati-kollari-uzerinde-elestirel-soylem-cozumlemesi>
- Göncü, A. (2001). Toplumsal ve kültürel bağlamın çocuk oyunlarındaki yeri. (Haz: B. Onur). *3. Ulusal Çocuk Kùltürü Kongresi: Dünyada ve Türkiye'de Değişen Çocukluk*. (s.37-50). Ankara Üniversitesi Çocuk Kùltürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Güçlü, S. (2016). Çocukluk ve çocukluğun sosyolojisi bağlamında çocuk hakları. *Sosyoloji Dergisi*. Armağan sayısı: 1-22. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/592766>
- Gülsoy, S. (2017). *Dijital oyuncu kimliğinin inşası ve sunumu*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülsoy, S. (2019). Oyun, kültür ve zaman. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 62, 317-337. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/745744>

- Günay, V. D. (2013). *Söylem Çözümlemesi*, Papatya Yayınları.
- Gürdal, A. (2004). *Türkiye'de çocukluğun değişimi: Çocuk imgesinin Doğan Kardeş Dergisi üzerinden okunması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürkan, H. (2021). Cumhuriyet Gazetesinde çocuk ve çocukluk meselesi (1928-1939). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, (104), 173-220. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2051485>
- Heywood, C. (2003). *Baba bana top at! Batı'da çocukluğun tarihi*. (Çev. E. Hoşsucu). Kitap Yayınevi.
- Huizinga, J. (2015). *Homo Ludens: Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme*. (5. Basım). (Çev. M. A. Kılıçbay). Ayrıntı Yayınları.
- İnce Özyıldırım, I. (2010). *Tür çözümlemesi: Türkçe metin incelemeleri ve karşılaştırmalar*, BilgeSu Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1994). Türkiye'de değişen aile ve çocuğun değeri. (Haz: B. Onur). *Toplumsal tarihte çocuk*. (s.31-38). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. & Ataca, B. (2017). Çocuğun değeri ve aile değişimi: Türkiye'den otuz yıllık bir portre. (Çev: P. Önder Erol ve E. Aloğlu). *Sosyoloji Dergisi*, 35, 77-101. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/490971>
- Kocaman, A., Ruhi, Ş., Zeyrek, D., Doltaş, D., Öner, I., & Doğan, G. (2009). *Söylem Üzerine*, ODTÜ Yayıncılık.
- Mayall, B. (2018). *Çocukluk sosyolojisi tarihi*. (Çev. T. Fırncı Orman). Beta.
- Neuman, W. L. (2016). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar (2. Cilt)*. (8. Basım). (Çev. S. Özge). YayınOdası.
- Onur, B. (1994). Sunuş. (Haz: B. Onur). *Toplumsal tarihte çocuk*. (s. 1-7). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Onur, B. (2005). Çocukluğun dünü ve bugünü. *Kebikeç* 19: 99-112. https://kebikecdergi.files.wordpress.com/2012/07/08_onur.pdf
- Onur, B. (2016). *Oyunlar ve oyuncaklar: Oyunun ve oyuncuğun kültürel tarihi*. KalemKitap Yayıncılık.
- Ortaylı, İ. (2018). *Osmanlı toplumunda aile*. (17. Baskı). Timaş Yayınları.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun yokoluşu*. (Çev: K. İnal). İmge Kitabevi Yayınları.
- Solak, Ö. (2011). Küçük Ağa romanının eleştirel söylem analizi, *Akademik Bakış Dergisi*, 26, 1-14. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868117.pdf>
- Somuncu, M. (2020). Dr. Fahrettin Koca'nın sosyal medyadaki salgınla ilgili paylaşımlarının eleştirel söylem analizi yöntemi ile incelenmesi, *Kesit Akademi Dergisi*, 6(23), 21-40. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1517253>
- Sormaz, F. (2010). *Çocukluk imgesi, oyun ve oyuncak: Sosyo-kültürel bir analiz*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sözen, E. (1999). *Söylem*. Paradigma Yayınları.
- Stearns, P. N. (2021). *Çocukluğun tarihi*. (Çev: H. Dikmen ve B. Uçar). İndie Kitap.
- James, A. (2001). 'Yeni' çocuk sosyolojisinde sorunlar, bakış açıları ve uygulamalar. (Çev. E. G. Kapçı). (Haz: B. Onur). 3. *Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi: Dünyada ve Türkiye'de Değişen Çocukluk*. (s.27-36). Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

- Uçan, M. H. (2013). *Dilbilim göstergebilim ve edebiyat eğitimi*, 2. bs. Hece Yayınları.
- Van Dijk, T. A. (1988a). *New analysis: Case studies of international and national news in the press*, Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Van Dijk, T. A. (2015). Söylem ve ideoloji çok alanlı bir yaklaşım, (Çev. N. Ateş), B. Çoban (Ed.), *Söylem ve İdeoloji*, Su Yayınları, 15-100.
- Vardar, B., Demircan, Ö., Doğuman, E., Güz, N., Işık, G., Özil, Ş. & Sözer, E. (1983). *XX. Yüzyıl dilbilimi*. B. Vardar (Ed.), Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çalışmada Kullanılan Siirt Gazetesi'ndeki Haber Başlıkları

- Birlikte oyun oynayalım projesi hayata geçiriliyor*, 19 Ekim 2016: 3.
- Bu çocuklar artık sokaklarda!*, 19 Haziran 2019: 8.
- Bu çocuklar bizim*, 20 Mayıs 2015: 2.
- Çocuğu 'sanal alemin kötülüklerinden' koruyun*, 07 Şubat 2015: 5.
- Çocuğun oynadığı oyun mesleğinin de habercisi*, 02 Haziran 2016: 4.
- Çocuğunuzun açık alanda oynamasına izin verin*, 18 Eylül 2015: 3.
- Çocuk dünyası oyun parkı bölgenin en büyük temalı oyun parkı*, 25 Nisan 2018: 8.
- Çocuklar akülü araba ile ameliyathaneye gidiyorlar*, 17 Kasım 2016: 8.
- Çocuklar belediyeden oyun parkı istedi*, 13 Haziran 2014: 8.
- Çocuklar oyun parkı istediler*, 09 Kasım 2015: 1.
- Çocuklarımız robotlaşmasın*, 26 Eylül 2014: 5.
- Çocuk oyun grupları çocukların yüzünü güldürdü*, 23 Temmuz 2016: 7.
- Çocuk parkı olmayan tek il'iz!*, 28 Haziran 1999: 1.
- "Çocuk parklarımız çok yetersiz!"*, 29 Haziran 2013: 1.
- Çocuk parklarına ihtiyacımız var*, 12 Mart 1990: 1.
- Çocuk parkları önemli bir ihtiyaç değil mi?*, 19 Mayıs 1992: 1.
- Devlet hastanesinde çocuklara akülü araç uygulaması*, 01 Haziran 2016: 7.
- Geleneksel çocuk oyunları bugün Siirt'te oynanacak*, 14 Kasım 2014: 4.
- Geleneksel çocuk oyunları oynandı*, 17 Kasım 2014: 4.
- İlkokullara geleneksel oyun çizgileri çizildi*, 19 Ocak 2017: 7.
- İnternet, çocukları depresyona sokuyor*, 21 Ekim 2015: 5.
- Kendi küçük yüreği büyük çocuk*, 02 Temmuz 2019: 1.
- Kurulan oyun parkı sayesinde çocuklar hastaneyi sevmeye başladı*, 14 Temmuz 2016: 1.
- "Okullar hayat bulsun" çocuk oyunları yarışması 22 okulumuzun katılımıyla 5 Mayıs'ta başlayacak*, 09 Nisan 2014: 8.
- Oyun parkı hizmete açıldı*, 27 Mayıs 2014: 4.
- Oyun parkı olmadığından orta refujlada oyun oynuyorlar*, 04 Mart 2015: 1.

Öğrenciler okul denetimi dışında kaldılar-çocuklarımızı kötü alışkanlıklardan korumalıyız, 20 Haziran 1995: 2.

Öğrenci ve küçük çocukları korumak görevi, 23 Ocak 1996: 1.

Park'sız çocuklar, 15 Mayıs 1997: 2.

Siirt'te çocuklar harçlıklarını biriktirip ihtiyaç sahibi bir çocuğa bağışladı, 18 Mayıs 2021: 7.

Siirt'teki okullarda geleneksel oyun çizgileri çizi(li)yor, 13 Mart 2017: 7.

Şırnak'ta psikolojik sorunu olan çocuklara DİKA'dan proje desteği, 23 Mart 2017: 2.

Şişme oyun parkları mikrop saçıyor, 30 Eylül 2015: 6.

Tandırılar tütmeye, çocuklar oynamaya başladı, 23 Eylül 2014: 3.

Yeni çocuklar neden neşesiz?, 24 Aralık 2014: 5.

5 Yaşındaki çocuk kumbarasında biriktirdiği parayı roza bebeğe bağışladı, 24 Ekim 2020: 1.

7 Mahalleye 8 Adet çocuk oyun grubu kuruluyor, 15 Temmuz 2016: 8.

